

KULTTUURI

YHTEYSTIEDOT: kulttuuri@kpk.fi
 Ostaston esimies: Tiina Ruotsala 0207504426
 Toimittaja: Anni Saari 0207504451

Menossa linnan juhliin?

Kokkolan kaupunginteatteri juhlistaa satavuotiasta Suomea kantaesityksellä, joka kertoo vuodesta 2017.

Tiina Ruotsala
 KOKKOLA (KP)
 Mutta pääsevätkö he molemmat linnan juhliin?

Jaa ä, sitäpä Kokkolan kaupunginteatterin näyttelijät Tomi Turunen ja Jani Honkaselkä eivät paljasta. Joka tapauksessa ensi lauantaina tämä veijarikaksikko nousee lavalle tyhjään päälle pudonneena Hannuna ja tätä kannattelevana personal trainer Mikkona. Turunen näyttää Hannun roolia ja on ensi kertaa tositoimissa Kokkolan kaupunginteatterin lavalla. Personal trainer Mikkona näyttävä Honkaselkä on puolestaan jo tuttu kasvo.

Ainakin tiistain tiedotustilaisuudessa näytetyn ennakon perusteella Turunen ja Honkaselkä ovat oiva pari Roope Lipastin romaaniin pohjalta dramatisoidun näytelmän parivaljakkona, joiden tavoitteena on päästä linnan juhliin. Vaikka itse kirja ilmestyi jo kuusi vuotta sitten, sijoitti kirjailija tapahtumat juuri Suomen juhluvoiteen.

Linnan juhlit on dramatisoinut ja ohjannut kaupunginteatterin johtaja Juha Vuorinen. Vuorinen muistuttaa, että Kokkolan kaupunginteatteri on vuosittain satsannut kotimaiseen draamaan ja aina usein myös kantaesityksiin. Suomen juhluvuo-teen kunniaksi Kokkolassa näytellään vain suomalaista, ja tällainen tragediä komedia sopii hyvin keventämään aika raskastakin kotimaista linjaa, jollaisen moni teatteri on Suomi 100 -vuotta juhluvoiteen valinnut.

Vuorinen sanoo, että näytelmän alku on hyvinkin komediallinen mutta toisella puoliajalla esitykseen tulee myös yhteiskunnallista syvyyttä. Miten Suomessa suhtaudutaan esimerkiksi ihmiseen, joka menettää lähes yhtä aikaa vaimonsa ja työpaikkansa. Katon reunalla horjuessaan Hannu kuitenkin saa rinnalleen tämän napakan ja sukkelapu-

Tomi Turunen ja Jani Honkaselkä odottelevat kutsua presidentin vastaanotolle. PÄIVI KARJALAINEN

heisen Mikon, joka lähtee uuttamaan personal trainerin ominaisuudessa vanhaa tuttuun kohti unelmaa, josta tämä on aina haaveillut - pääsystä itsenäisyyspäivänä linnan juhliin.

Tomi Turunen ja Jani Honkaselkä nyökkäävät tietävänsä, mistä näyttämöllä on puhe. Kumpikin seuraa linnan juhliä, se on eräänlainen itsenäisyyspäivän traditio. Haluaisiko esimerkiksi Tomi Turunen mukaan karkeloihin kuten hänen roolihaunsa Hannu? -En ole ajatellut, että se oli-

si elämäni suuri tavoite, mutta ihmiset, jotka sinne kutsutaan, ovat jossain asioissa onnistuneet hyvin. Kyllä minäkin mielelläni onnistuisin hyvin ja sen seurauksena tulisi sitten se kutsu, pohtii Tomi Turunen.

Juha Vuorinen kertoo tehneensä esityksen, joka on kerronnallista elokuvamainen. Kohtauksia on paljon ja roolihaumoja runsaasti, vaikka näyttelijöitä on mukana vain seitsemän. Esimerkiksi Tuomo Kemppaisella on kymmenkunta roolihaumoja

ja Pekka Johansson ynnää, että hänellä on jäljellä kuusi kun pari otettiin pois. Viikset eivät kuullemma enää lii mutuneet hikiseen ihoon.

-Me vain käymme ja palaamme kulissein. Osa käynnistä voi olla niin nopeita, että katsojalta ne voivat mennä jopa ohi. Voisi laittaa sellaisen roolihaumalistan, jossa katsoja voisi aina laittaa ruksin kun on bongannut hahmon, vitsailee Kemppainen ja jatkaa, etteivät linnan juhlit ole mitään tulevan revyy rinnalla, jossa pienen teatterin hen-

kilökunnan esitettäväksi on lastattu tuollaiset 80 eri roolihaumoja.

Kirjailijakin piipahti katsomassa avoimia harjoituksia ja tapauksissa yleisöä. Näkemänsä hän oli tyytyväinen, vaikka ei ole haennut millään tavoin puuttua itse dramatisointiin. Seuraavan kerran hän tulee Kokkolaa lautainta ensi-iltaan.

Näytelmän lavasteet ovat kuintorin mukalukiveä niin katutasossa kuin seinillä. Lavastuksesta vastaava Annina Nevantaus

kertoo miettineensä niin Hannun kohtaloa kuin elokuvamaista kerrontaa. Vaikka maailma pyöri ympärillä, niin Hannun elämä on hidastunut kun tuuntuu, että kaikki on otettu pois; pitkä avioliitto ja vakituinen työpaikka.

-Näin kuvan, jossa yksinäinen mies seisoi mukalukivipäällystyellä torilla yksin, vain varjo seurana. Kaupunki elää kuitenkin ympärillä, siitä se idea lähti.

Linnan juhlit Kokkolan kaupunginteatterin suurella näyttämöllä: Ensi-ilta la 23.9. klo 18.

Ikea-musikaali yllättää

Ingvar!-musikaalin upeasti laulava ensemble on huikea. Tarinasta saa eniten irti tekstityslaitteella.

TEATTERI

■ Ingvar! - en musikalisk möbelsaga, ensi-ilta 9.9. Wasa Teaterissa. Käsikirjoitus ja musiikki: Klas Abrahamsson ja Erik Gedeon. Ohjaus Markus Virta, lavastus ja puvustus Lotta Nilsson. Kapellimestari Richard Mitts. Rooleissa Johan Aspelin, Anna-Maria Hallgran, Erik-André Hvidsten, Saara Lehtonen, Thomas Lundin, Richard Mitts, Tove Qvickström ja Maria Udd.

Laura Krohn VAASA

Ikean perustajasta Ingvar Kampradista kertova musikaali loksauttaa suut auki, kirvoittaa monet naurut ja saa viihtymään sataprosenttisesti.

Etukäteen epäilytti, että miten läpisävelletty musikaali tällaisesta aiheesta oikein voi toimia. Mutta se toimii upeasti.

Musiikki on kekseliästä. Se perustuu ruotsalaiseen kansanmusiikkiin, mutta lainauksia on monista tyyllilajeista, kuten schlagereista, virsistä, jazzista, popista ja oratorioista. Ei tylsisty korva.

Ensemble on

ruotsalaisen Markus Virran ohjauksessa hioutunut täydellisesti yhteen toimivaksi. He ovat uskomattomia: laulavat upeasti, ja vielä näyttävät hyvin fyysisesti ja soittavat eri instrumenteja. Stemmialu lu soi niin kauniisti, että Kuoro-festivaalin pääohjelmistoon voisi osallistua.

Näyttelijöistä kolme on teatterin omaa musikaalista näyttelijää, muut ovat vierailijoita. Kampradina loistaa norjalainen musikaaliartisti ja tenori Erik-André Hvidsten.

Ei tällä mikään tyhjänpäiväinen hullutus ole. Katsoja saa faktaa mystisestä liikemiehestä ja Ikean perustamisesta, mutta myös ajateltavaa yrittämisestä, kapitalismista, pörsistä, jatkuvasta kasvusta ja voittojen mak-

simoinnista.

Kampradin periaatteet ovat maltillisia ja vastuullisia: "Ahneus johtaa tuhoon". Hän näyttää tytytty vaativana, mutta kohtuuden miehenä.

Mutta elääkö hän kuin opettaa vai piiloteleeko rikkauksia ja kiertää veroja asumalla Sveitsissä? Loppua kohden Ikea-ideologia kasvaa uskonnoksi, Kamprad muuttuu gurusta vaipahtajaksi, joka ristiinnaulitaan - missäs muualla kuin juhanussalossa.

Musikaali on täynnä hullut-

telua ja absurdeja tilanteita. Samalla se on taiteellisesti hyvin huoliteltu ja ehyt. Siinä on mainioita kohtauksia, kuten lemmendueto huonekalun ja Kampradin välillä sekä hurmoshenkinen Ikea-perheen perustaminen.

Nörttimäinen Kamprad pursuaa ideoita: hän antaa huonekaluille nimet, vannoo demokraattisen muotoilun nimeen, siirtää asiakkaalle hommat, kuten tavaran noutamisen vastustusta ja niiden kokoamisen. Päänvaivaa aiheuttaa tasapainoilu sen välillä, että kuinka halpaa voi olla, ettei laatu kärsi liiaksi.

Aina ei mene hyvin, konkurssakaan ei ole kaukana. Mutta Kamprad nousee aina kuin vieteriukko.

Näyttämökuva on vähän ankeaa: harmaa ja ruskea, 70-lukulainen puulevyinen ja harmaine pukuineen. Mutta kun äänellinen ja toiminnallinen maailma on ilotulitusta, visuaalisuus sa olla maltillisempaa.

Ruotsiksi riimitelty laulun sanat ovat herkullisia. Wasa Teater on muunkielisen yleisön iloksi laajantanut tekstitystä niin, että Ingvarin jokaiseen esitykseen on saatavissa tekstitys suomeksi ja Ikean perustamisesta, mutta myös ajateltavaa yrittämisestä, kapitalismista, pörsistä, jatkuvasta kasvusta ja voittojen mak-

Elokuvafestivaalin hyvät, pahat ja rumat

RAKKAUTTA & ANARKIAA

Hannu Björkbacka
 HELSINKI
 Kolmikymppisiä juhliavalla Helsingin Rakkautta & Anarkiaa -elokuvasfestivaalilla nähdään parisataa uutta elokuvaa. Kainelaisille katsojille löytyy ohjelmistosta omat ihastukset ja inhokit. Koskimme tärkeiksi muutaman esimerkin tarjonnan jyvistä ja akanoista.

Amnesia (Barbet Schroeder, 2015, Ranska/Sveitsi) ***

Marthe Keller oli 70-luvun tähti. Elokuissa *Maratonaari* (1976) ja *Taivas ei tunne suosikkia* (1977) vastaanäyttelijöinä nähtiin niin Dustin Hoffman kuin Al Pacino. Saksalainen Keller on yhä voimissaan. *Amnesia*-sa kuusikymppinen Martha ystävystyy Ibizalla parikymppiseen musiikintekijään. Saksan saatamenneisyys vei Marthan maanpakoon. Uutta sukupolven edustajana Jo eli DJ Gello (Max Riemelt) luulee tuntevansa historian niin hyvin, että sen voisi jo unohtaa. Mutta Jo ei tiedä kaikkea edes perheestään. Kun isoisää esittää Bruno Ganz, katsoja arvaa, missä mennään. Dokumentteja ja isompia fiktoitaikin ohjannut Barbet Schroeder palaa onnistuneesti gerillamaisen filmintekoon, joka on Eric Rohmerin klassikoiden tuottajalle tuttua jo 60-luvun Pariisin kaduilta.

Butterfly Kisses (Rafael Kapelinski, 2017, Iso-Britania) ***

Rafael Kapelinski on LaBrucea radikaalimpi esikoispitkässään *Butterfly Kisses*. Herkkä nimi on kuvaava, vaikkei aiheesta uskoi- si. En muista Lars von Trierin *Nymphomaniacin* (2013) lisäksi elokuvaa, joka suhtautuisi pe-

Laulajanakin tunnettu Nakhane Touré on 'holhooja' joka ohjaa 'tulokkaita' miehuuteen John Trengoven eteläafrikkalaisessa filmissä The Wound (Haava). INXEBA

tyy FLA:n (Naisten Vapautusarmeija) iskujoukkoiksi tyttökoulu kulismissa. LaBruce ei ole mennäntä tippaakaan kanadalaisesta nokkeluudesta Saksassa tehdystä halpiksesta, joka rahoitettiin Kickstarter-kampanjalla. Filmissä ei ole hienon *Gerontophilian* (2013) tuotantoarvoja. Tietoisesta ärsyttämisenä on hauskoistakin pistoista huolimatta Misandrists jää latteaksi, pitkitykysi vitsiksi.

The Levelling (Hope Dickson Leach, 2016, Iso-Britania) ****

Eläinlääkäriksi valmistuva tytär palaa hoitamaan isän maatilaa, kun työn jatkajaksi valituu veli kuolee äkillisesti. Etäisiksi jääneet perhesuhteet törmäävät hetkellä, jolloin puhumista ei enää voi väistää. Karjatilan pitovaikudet vai luonteen-

heikkousko mursivat nuoren yrittäjän? *The Levellingin* fyysisen muhien kuvien uljasta maahenkeä korostaa vielä brittidraamaksi harvinaisen rohkeasti käytetty musiikki. Ellie Kendrick ja David Throghton loistavat päärooleissa. Hope Dickson Leach vakuuttaa jo esikoiselokuvassaan. Festivaalivalio.

Rumble: The Indians Who Rocked The World (Catherine Bainbridge, Alfonso MaLorana, 2017, Kanada) ****

Buffy Sainte-Marie (cree) sanoo taistelun ylivoimaista vihollista vastaan olevan turhaa. On löydettävä kiertote. "Meillä intiaaneilla on vahva medicine -taiteiden parantava erikoislaake." *Rumble* tuo monipuolisesti esiin Amerikan alkuperäiskan-

sluultua laajemman vaikutuksen moderniin musiikkiin. Dokumentti saa nimen kitaristi Link Wrayn (shawnee) kappaleesta, "nuorisorikollisuuden teemamusikista", joka innoitti Iggy Popia ja yhtyeitä MC5 ja The Who. Rumben rakkautta ja intiaanien heimokirjoja kuvaa jo käsitellyn taiteilijoiden nimiluetteloo: Robbie "The Band" Robertson (mohawk), Charley Patton (cherokee), Howlin' Wolf (choctaw), Jesse Ed Davis (manche) Jimi Hendrix (cherokee), Aaron Neville (choctaw), Mildred Bailey (skitswish), Karen Dalton (cherokee). Festivaalivalio.

Mr Long (Sabu, 2017, Japani/Hongkong/Kiina/Taiwan/Saksa) ***

Ensimmäisillä Rakkautta & Anarkiaa -festivaaleilla elokuvillaan ihastuttanut Sabu eli Hiroyuki Tanaka ei ole menettänyt omaleimaisuuttaan. Itseoppinut, näyttelijänäänkin tunnettu ohjaaja on kuin Takeshi Kitano ja Aki Kaurismäki yhdessä, sekoitus väkivaltaa ja humanismia. *Mr Long (Ruy san)* kuvaa maan alle pakenevaa palkkatappajaa. Alan mies löytää suojan huolehtivan yhteisön jäsenenä ja peiteidentiteetin mestarikina. Pikkupoika herättää isälliset tunteet, lapsen huumeäiti gangsterin suojeluvaiston. Perhetarinana Mr Long ihastuttaa hiljaisella humorilla. Kontrastin tragedian kosketukset ja verisyys vaikuttaa paikoin päälle liimatulla. Pääosassa Chen Chang on tyylitroni.

The Wound (John Trengove, 2017, Etelä-Afrikka/Ranska/Saksa/Alankomaat) ****

Eteläafrikkalaisen John Trengoven valmis ja syvävaikutteinen ensifilmi on Helsingin fes-

tivaalin huippuja. Vanhemmat holhoojat (caregivers) vievät nuoret tulokkaat (initiates) vuoriston eristyksiin. Kahdeksassa päivässä huopiin käärityneistä ja majoihin ahtautuneista pojista tehdään miehiä. Initiaatioissa esinajat viedään ensimmäisenä yhdellä veitsen leikkauksella. Vatsanpohjasta katsojaakin ottava toimenpide on vasta alkua *The Woundille* (Haava). Isä on huolissaan, kun kaupunkilaispoika on joutunut huonoon seuraan ja vaikuttaa naismaiselta. Retriitin vetäjälläkin on salaisuutensa. Osa holhoojista tulee vuorelle joka vuosi tavatakseen toisensa salaa. The Wound rinnastaa sävyttävästi seksuaalisuuden muodot, maalaisuuden ja kaupunkilaisuuden, perinteen ja modernin. Festivaalivalio.

A Gentle Creature (Sergei Loznitsa, 2017, Liettua/Saksa/Ranska/Alankomaat) **

Ukrainalaisen Sergei Loznitsan *A Gentle Creature* (*Krokotkya*) esittelee sankoin kuvin venäläisen byrokratian ja korruption niskalennkkiä suuren maan rikkaasta kulttuurista ja ihmisten sydämistä. Palkittu filmi on ohjauksen, kuvauksen ja tiiminäyttämisen taidonnäyte. Pitkittyään milliliseen suunnitteluissa kohtauksissa avautuvat tableaut, elävät maalaukset, käyvät yhtä uuvuttaviksi kuin käsitelty aihe, sielua syvä epäinhimillisuus. Piinaavat kauhuvat tuntuvat lopulta päähenkilön toiveelta, tapahtuisipa nyt jotain, edes pahaa. Perfektionismi ja Vasilina Makovtseva hienostunut näyttelyminen - kuin Reese Witherspoonin hymytön versio - eivät riitä hyvään elokuvaan. Roy Anderssonia on ehkä yritetty, mutta elokuvataiteen ryöstöviljelyltä tämä maistuu.

Yläkoululaiset saavat Suomen satavuotisjuhluvuo-teen kunniaksi lahjoituksena laulukirjan. Kirjan tarjoaa Itsenäisyuden juhluvuo-teen lastenrahaston säätiö (ITLA), ja opukset toimitetaan kouluille tässä kuussa.

LYHYESTI

Kokkolan ooppera jälleen valokielassa

(KP)
 Kansainvälisesti tunnetuin ooppera-alan julkaisu Opernwelt Festspiele 2017 nostaa Suomesta vain kaksi oopperan tekijää, Kokkolan oopperakesän sekä Savonlinna oopperajuhlat. Meyerbeerin säveltämä *Letoile du Nord* eli *Pohjantähti* oli arvostelun mukaan esitys oli laulullisesti menestys ja Cathrinen rooli kuin Anu Komsille sävelletty; mitä pidemmälle ooppera eteni, sitä säihkyvämmiin säteilivät Komsin korlaturit - ylääänet soivat kirkkaasti kaikilla. Artikkelissa käydään lyhyesti läpi muut roolit ja niitten laulajat - kaikki saavat hehujä - ja lopuksi todetaan, että orkesteria johti inspiroituuneesti Sakari Oramo. Moitteita sai niukka tekstitys, jonka vuoksi juonta oli hankala seurata. Kriitikko toivoi, että tämä puute korjattaisiin Helsingin esityksessä.

Yläkoululaisille laulukirja

HELSENKI (STT)
 Yläkoululaiset saavat Suomen satavuotisjuhluvuo-teen kunniaksi lahjoituksena laulukirjan. Kirjan tarjoaa Itsenäisyuden juhluvuo-teen lastenrahaston säätiö (ITLA), ja opukset toimitetaan kouluille tässä kuussa.

Norjalainen Erik-André Hvidsten loistaa pääroolissa Ingvar Kampradina. Koko ensemble musioi ja laulaa. Taustalla Tove Qvickström, Johan Aspelin, Maria Udd ja Saara Lehtonen. FRANK A. UNGER

LYHYESTI

Kokkolan ooppera jälleen valokielassa

(KP)
 Kansainvälisesti tunnetuin ooppera-alan julkaisu Opernwelt Festspiele 2017 nostaa Suomesta vain kaksi oopperan tekijää, Kokkolan oopperakesän sekä Savonlinna oopperajuhlat. Meyerbeerin säveltämä *Letoile du Nord* eli *Pohjantähti* oli arvostelun mukaan esitys oli laulullisesti menestys ja Cathrinen rooli kuin Anu Komsille sävelletty; mitä pidemmälle ooppera eteni, sitä säihkyvämmiin säteilivät Komsin korlaturit - ylääänet soivat kirkkaasti kaikilla. Artikkelissa käydään lyhyesti läpi muut roolit ja niitten laulajat - kaikki saavat hehujä - ja lopuksi todetaan, että orkesteria johti inspiroituuneesti Sakari Oramo. Moitteita sai niukka tekstitys, jonka vuoksi juonta oli hankala seurata. Kriitikko toivoi, että tämä puute korjattaisiin Helsingin esityksessä.

Yläkoululaisille laulukirja

HELSENKI (STT)
 Yläkoululaiset saavat Suomen satavuotisjuhluvuo-teen kunniaksi lahjoituksena laulukirjan. Kirjan tarjoaa Itsenäisyuden juhluvuo-teen lastenrahaston säätiö (ITLA), ja opukset toimitetaan kouluille tässä kuussa.